

TURİZM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ MOTİVASYON DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ MANAVGAT TURİZM FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ

*A Survey on The Occupational Motivation Levels of Tourism Students at Tourism Faculties: The Sample of
Akdeniz University Manavgat Tourism Faculty*

* Hüseyin KELEŞ
** Ahmet BÜYÜKŞALVARCI

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı üniversitelerin turizm fakültelerinde okuyan öğrencilerin günümüz Türkiye'sinin en önemli ve gelişen sektörlerinden birisi olan turizme ve eğitim gördükleri kurumlarına yönelik görüşlerini ortaya koyarak, onların meslek seçimlerine ilişkin genel motivasyon seviyelerini belirlemektir. Çalışmanın örneklemini ana misyonu Turizm sektörüne nitelikli ve seçkin eleman yetiştirmek olan Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesi'nde eğitim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma dâhilinde toplam 213 adet öğrenciye geçerli anket uygulanmış olup elde edilen verileri analiz etmek amacıyla T-testi ve ANOVA kullanılmış ve frekans tabloları hazırlanmıştır. Analizler neticesinde öğrencilerin sınıflarının, bölümlerinin, turizm fakültesini isteyerek seçmelerinin motivasyon seviyelerini etkilediği tespit edilmiştir. Ancak cinsiyetlerinin ve mezun oldukları liselerin meslek seçim motivasyonlarına yönelik anlamlı bir etki ortaya koymadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, meslek seçimi, motivasyon, öğrenci

ABSTRACT

The main objective of this research is to determine the overall motivation level of the students that are being educated in tourism faculties in terms of their profession choices by putting forward their opinions about the institutions they are being educated in and tourism sector which is one of the most important and developing sectors of our present day Turkey. The students who are being educated in Akdeniz University, Manavgat Tourism Faculty, whose mission is to train qualified and distinguished employees for the tourism sector, make up the sample of the study. Within the scope of the study, 213 students successfully completed the questionnaires applied to them and in order to analyze the data obtained T-test and ANOVA were used and frequency charts were prepared. As a result of the analyzes, it has been determined that the students' classes, departments and their willingness to choose the tourism faculty affect the motivation levels of students. However, it has been determined that their genders and the high schools graduated do not have a significant effect on their choices in terms of profession.

Keywords: Tourism, professionchoice, motivation, student

doi.org/10.32958/gastoria.578910

Yazar Bilgileri

ORCID:

* 0000-0003-1469-0017

**0000-0001-7207-3987

Email:

*hkeles@akdeniz.edu.tr

**abuyuksalvarci@erbakan.edu.tr

GİRİŞ

Turizm global ölçekte en etkin ve önemli istihdam alanlarından birisidir. Global ekonominin en büyük paydaşlarından birisi olan turizm sektörü yeni iş alanları meydana getirmekte ve dünya genelinde refah seviyesini yükseltmektedir. Turizm sektörü emek-yoğun bir özelliğe sahip olması nedeniyle turistik tüketim harcamalarıyla ekonomilerde doğrudan ve dolaylı yollardan istihdam imkânları sağlamaktadır. Netice itibariyle de turizmin meydana getirdiği genel istihdam etkisi ile ülkenin toplam istihdam hacmi doğrudan etkilenmektedir (Çımat ve Bahar, 2003).

Turizm hızla büyüyen bir olgudur ve turizm faaliyetleri, genel olarak ele alınırsa, çoğu ülkede yükselen ekonomik faaliyetlerden her geçen gün daha fazla pay elde etmektedir. Bu yükselme trendi gelecekte de aynı doğrultuda devam edecek gibi gözükmektedir. Küreselleşmenin de etkisiyle, dünya ekonomisi ciddi bir entegrasyon sürecine girmiştir ki ticari yatırımlar, finansal akış ve bilgi akışı bu entegrasyon sürecini beslemektedir (<http://www.e-unwto.org>).

Turizm ilaç ve petrol ihracatından sonra dünya ihracat sınıfının üçüncü en büyük ekonomisi durumundadır. Uluslararası turizm (iç ve dış turizm) dünya hizmet ihracatının %30'unu temsil etmekte ve genel mal ve hizmetler ihracatının da %7'si meydana getirmektedir. Duruma gelişen ekonomiler açısından bakılırsa da turizm genel hizmet ihracatının toplam %40'ını oluşturmaktadır (UNWTO).

Son yılların parlayan yıldızı olan turizm sektörünün gelişim göstermesi, sürdürülebilir olması ve yapılan çalışmalar neticesinde meydana gelen gelirden yeterli payın elde edilebilmesi adına bir takım fiziki yatırımların yapılması çok önemlidir. Fakat, bu fiziki yatırımlar tek başlarına istendik sonuçları elde etmede yeterli olamayacaktır, zira bunlara paralel olarak hizmet kalitesini artırmak için yetişmiş insan kaynağına ihtiyaç duyulmaktadır ve gereksinim doğrultusunda bu alana da gerekli yatırımların yapılması gerekmektedir (Solmaz & Erdoğan, 2013:560).

Ancak doğru, geçerli politikalar ve yatırım kararları somut veriler ışığında yapılırsa daha etkili olacaktır. Turizm Sektörünün yaklaşık olarak son 25 yılda ortaya koyduğu veriler sektörün ekonomik ve istihdam etkisini açıkça göstermektedir. Sektörde meydana gelen olumlu değişimler tüm ülkeleri ekonomik olarak aynı yönde etkilemektedir. Ancak meydana gelebilecek olumsuz bir değişimin de hem sektörün kendisinde hem de paydaşlarında açtığı yaraların sarılması pek de kolay olmamaktadır (WTTC, 2018).

Uluslararası turizm sadece gelişmiş ülkeler için değil ayrıca gelişmekte olan ekonomiler için de ekonomik büyümeye gerekli desteği sağlayarak istihdam olanakları yaratarak ve birçok destinasyonun ödemeler dengesini olumlu yönde etkileyerek beklentileri aşmaya devam etmektedir. Turizm de meydana gelen bir iş başka bir yerde bir buçuk iş anlamına gelebilmektedir. İstihdam üretici faaliyetlerin ekonomik analizlerinde ciddi bir öneme sahiptir ve bu durum turizm için de aynen geçerlidir (UNWTO, 2014).

2016 yılında turizm küresel bazda 108 milyon doğrudan istihdam sağlamıştır. (Bu da toplam istihdamın %3.62'sini meydana getirmiştir) Ayrıca turizm aynı yıl için 292 milyon

dolaylı istihdama olanak sağlayarak toplam istihdamın yaklaşık %10'unu oluşturmuştur. (WTTC, 2016).

Dünya Turizm Örgütü verilerine göre 2017 yılı itibari ile Turizm ve Seyahat sektörü küresel ölçekte istihdamın 313 milyon çalışanla %10,4'ünü oluşturmuştur ve çalışan her 10 kişiden biri turizm sektöründe istihdam edilmektedir. 2018 yılında istihdam rakamı 118 milyon 454 bine yükselmiş ve bu oranın 2028 yılına gelindiğinde 150 milyon çalışanla %11,7'ye ulaşması beklenmektedir (WTTC, 2018).

Diğer taraftan dünyada turizm ve seyahat sektöründe doğrudan ve dolaylı yollardan çalışanların sayısının 370 milyona ulaşması ve çalışan her 9 kişiden birisinin bu sektörlerden olması öngörülmektedir. Gelecek 10 yıl içerisinde de sektörün ortalama büyümesinin %4'e ulaşması beklenmektedir (<https://www.turizmgazetesi.com>).

Harekete geçirici bir sektör pozisyonunda olan turizm istihdama yaptığı katkılarında ötürü, istihdama yönelik politikalara öncelik vermek isteyen yönetimler açısından vazgeçilemez yatırım alanları arasındadır ve geleceğe dönük yapılan tahminlere göre turizm tüm dünyada da istihdam sağlamada en başta gelen sektör konumunu alacaktır (UNWTO, 2010).

Bir bölgenin gelişmişlik seviyesi ile turizm sektöründe istihdam edilen işgücü miktarı arasında da paralel yönlü bir ilişki kurulmaktadır. Gelişmiş ülkelere bakıldığında işgücü maliyetinin yüksek olduğu gözlemlenecektir ve bunun yanı sıra da, özellikle turizm ve konaklama alt sektörü bünyesindeki işlemlerin modern teknolojik araçlar kullanarak yapılması tercih edilmektedir. Gelişme trendinde olan ülkelere bakıldığında zaman da işgücünün ucuz olduğu gözlemlenmekte ve bundan dolayı aynı veya benzer işlemlerin modern teknolojik araçlardan daha çok emek ile yapılmasını tercih edilmekte, bu durum da bu ülkelerde turizm sektörünün direkt olarak oluşturduğu istihdam oranını yükseltmektedir. Örnek olarak ele alınırsa, İspanya'da mevcut işgücünün ortalama %11'i turizm sektörü aracılığıyla istihdam edilmektedir. Turizmin kendi içindeki aslan payını ise %33'lük bir oranla konaklama ve yiyecek-içecek alt sektörleri almaktadır (Kozak, 2012).

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Genel anlamda istihdam ele alınırsa, bu kavram çalışabilme yaşında olup, iş görmek için fiziki açıdan gerekli güce sahip zihni yeterliliği olan (Şahin, 2006) ve de ulusal gelire katkı sağlayabilecek belirli bir yaş aralığındaki bütün bireyleri kapsayan bir kavram olarak tanımlanmaktadır (Tunay, 2017).

Ayrıca, bir başka ifadeye göre işgücünün üretimde kullanılmasına istihdam denilmektedir (Daşdemir, 2014). İşgücü insan emeğine bağlı bir olgudur ve stok edilemez, dolayısıyla da olumsuzluklardan etkilenmektedir (Ülgen, 2010). Turizm sektörü, istihdam açısından değerlendirildiğinde, istihdama yatkınlık bakımından istihdama en yatkın işgücü rezervi olarak ele alındığı için (Purkıs, 2008) istihdamın artışı turizmin bir ülke genelinde sağlayacağı gelişime paralellik göstereceğinden, turizm istihdam sorununun çözümünde çok etkin bir rol oynamaktadır (Yanardağ ve Avcı, 2012).

Kar ve diğerlerine göre (2004), Dünya genelinde tüm sektörler arasında oldukça büyük bir ekonomik paya sahip olan turizm, istihdam sağlama açısından çok etkin ve önemli bir vasıta haline gelmiştir.

*Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Motivasyon Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: Akdeniz Üniversitesi
Manavgat Turizm Fakültesi Örneği
Hüseyin KELEŞ, Ahmet BÜYÜKŞALVARCI*

Turizm 21. Yüzyılın hem tüm dünyada hem de Türkiye’de en hızlı gelişim gösteren sektörlerindedir. Bu hızlı gelişim gerek dünya ekonomisinde gerekse de Türkiye ekonomisinde son derece önemli bir etkiye sahiptir. İşte turizmin sağladığı bu olumlu etkilerden en kayda değer olanı turizmin istihdam artışı sağlamasıdır (Yıldız, 2011).

2.1. Türkiye’de Mevcut Turizm İstihdam Durumu

Türkiye’de turizmin oluşturduğu istihdam rakamları incelendiğinde 2018 yılı için ülkemizde bir önceki yılın ilk yedi ayına oranla yaklaşık %14 yükselerek son üç yılın rekorunu kırmış ve toplamda yıllık %9,6 oranlık bir artış göstermiştir. 2017 yılında bir milyon 96 bin olan istihdam 2018 yılında bir milyon 202 bin 355 kişiye yükselmiştir (<http://www.ekonomiraporu.com>).

Ülkemizde turizm sektörü çalışma açısından beş ana gruba ayrılmıştır. Bunlar; konaklama, yiyecek-icecek hizmetleri, spor-rekreasyon faaliyetleri, havayolu, seyahat acenteleri ve tur operatörleridir. Bu kategorilerin tamamında ve alt dallarında 2018 yılı itibariyle geçen yıllara oranla istihdamda büyüme gerçekleşmiştir. 2017 yılında konaklama sınıfında 236.373 olan çalışan sayısı, 2018 yılında %26,4’lük bir artışla 298.798 olmuştur, yiyecek içecek sınıfında 577.011 olan rakam %14,3’lük bir artışla 659.526’ya yükselmiştir. Spor ve rekreasyon faaliyetlerinde çalışanlar ise 42.599 olan rakam %18,1’lik bir artışla 50.326’ya yükselmiştir. Seyahat acenteleri ve tur operatörleri çalışanları da 42.971’den 49.367’ye ve son olarak da havayolu işletmeleri çalışanları da 23.315’ten 25.678’e yükselmiştir (www.kultur.gov.tr).

Turizm sektöründe nitelikli personel çalıştırabilmek için insan kaynağına yapılacak olan yatırım temelini mesleki eğitim oluşturmaktadır (Aymankuy & Aymankuy 2013). Bu amaç ve bilinç istikametinde sektörde nitelikli eleman gereksinimini tedarik edebilmek için, ülkemizde hem örgün hem de yaygın bazda mesleğe yönelik turizm eğitimleri verilmektedir. Verilmekte olan örgün turizm eğitimi yükseköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde turizm eğitimi veren kurumlarda; yaygın turizm eğitimi de gerek resmi gerekse de özel faaliyet gösteren kurumlarca sağlanan kısa süreli kurslar olarak verilmektedir (Ünlüönen & Boylu, 2005). Verilmekte olan turizm eğitimleri yoluyla, sektörde çalışacak olan elemanların belli bir nitelik kazanmaları, sundukları hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve verimliliğin artırılması hedeflenmektedir (Ehtiyar ve Engüren, 2008).

2.2. 2018 Yılı Turizme İlişkin Fakültelelere Yerleştirilme Verileri

ÖSYM’den alınan verilere göre 2018 yılı genelinde üniversite sınavına girmeye hak kazanan toplam geçerli aday sayısı TYT için 2.280.273, AYT için 1.877.568 ve YDT için de 109.595 olarak kaydedilmiştir (www.osym.gov.tr).

Yapılan sınavlar neticesinde dikkat çekici olan bir nokta da tercih yapmaya hak kazananlar ve tercih yapanlar arasında görülmektedir. Tercih yapmaya hak kazanan aday sayısına baktığımızda 1.749.144 adaydan sadece 1.206.811 aday yerleştirme için başvuruda bulunmuştur. Bu adayların 715.058 tanesi liselerden gelirken 491.753 aday da meslek liselerinden gelmektedir. Tüm üniversiteleri göz önüne alarak yapılan değerlendirme neticesinde üniversiteye yerleşmeye hak kazanan adayların sayısı ise 710.982 kişi olurken toplamda da 128.508 kişilik bir kontenjan boş kalmıştır. Bu yerleştirme rakamına ek olarak AÖF’lere de 146.258 aday yerleşmiştir (www.osym.gov.tr).

Ülkemizde faaliyet gösteren Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerden üniversite giriş sınavına başvuran aday sayısına baktığımızda bunun 10.129 kişi olduğunu görülmektedir.

Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Motivasyon Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesi Örneği
Hüseyin KELEŞ, Ahmet BÜYÜKŞALVARCI

Bu adaylardan üniversitelere yerleşme durumu ise 693 kişi lisans, 2.015 kişi ön lisans ve 1.069 kişi de AÖF olmak üzere toplam 3.867 kişidir (www.osym.gov.tr).

Bütün üniversitelerin turizm fakültelerinin ilgili bölümlerinde öğrencilerin yerleşebilecekleri toplam kontenjan sayısına bakacak olursak da bunun yaklaşık 9.500 civarında olduğunu görmekteyiz (www.osym.gov.tr). Bu rakam iki noktadan çok dikkat çekmektedir. Birinci nokta turizm sektörünün ülkemiz genelinde 2018 yılında 1 milyon 202 bin kişiden fazla istihdam yarattığını ele alırsak ana misyonları sektöre kalifiye eleman yetiştirmek olan fakültelerimizin sektörün ihtiyacını karşılamakta ne kadar yetersiz kalacaklarını ve kaldıklarını anlamak zor olmayacaktır. İkinci nokta da 9.500 kişilik kontenjana yerleşen öğrencilerin sadece 3.867 tanesinin az ya da çok turizm eğitimi olarak bu bölümlere girdiklerini görülmektedir (www.osym.gov.tr). Geriye kalanların ise temelde hiçbir mesleki eğitim almadan üniversitelerin ilgili bölümlerine yerleştiklerini ve buralarda kariyer tercihlerini sınav sonuçlarına göre yaparak kendilerini bu sıralarda sektöre hazırlamaya çalıştıklarını anlamaktayız. Ancak çarpıcı bir diğer husus da bu kontenjanların yaklaşık % 41'lik bir oranda boş kaldığı tespit edilmiştir. Bu durum esasında ülkemizin sahil şeridi ve batı çanağında eğitim veren yükseköğretim kurumları için geçerli bir durum değildir. Bilhassa iç ve doğu kesimlerdeki fakültelerin turizm bölümleri kontenjanlarının neredeyse kapanacak düzeyde boş kaldığı görülmektedir (www.osym.gov.tr).

Daha önce de ifade edildiği gibi emek yoğun bir sektör olan turizm sektörünün ortaya çıkardığı istihdam açığı acaba ne ölçüde üniversiteler tarafından yetiştirilen gerçekten kalifiye elemanlarla doldurulabilmektedir?

Yukarıdaki bilgiler ışığında, turizmin dünyada ve Türkiye'de çok büyük ekonomik ve sosyal etkiler oluşturduğu görülmektedir. Bu kapsamda turizmin niteliğinin artırılmasının kalifiye ve motivasyon düzeyi yüksek çalışanlarla mümkün olacağı düşünülmektedir. Turizm sektörüne, nitelikli elemanlar yetiştirmeyi amaçlayan turizm fakültelerinde okuyan öğrencilerin motivasyon düzeylerinin ölçülmesi söz konusu niteliğin sağlanabilmesi açısından önem arz etmektedir.

Yöntem

Bu araştırma dört yıllık yükseköğretim kurumlarında turizm eğitimi alan öğrencilerin motivasyon seviyelerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaca yönelik olarak çalışmanın evrenini Turizm Fakültelerinde eğitim alan öğrencileri oluşturmaktadır. Kline (2005) bir örneklem grubunun evreni temsil edebilmesi için ölçekte yer alan ifade sayısının on katı kadar örnekleme ulaşmanın yeterli olacağını savunmaktadır. Bu kapsamda ölçekte yer alan 21 ifade için ulaşılması gereken asgari örneklem sayısı 210 olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda, Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesi'nde eğitim görmekte olan öğrencilerin araştırmanın örnekleme evreni temsil edeceği düşünülmüştür. Verilerin toplanma aşamasında 11.02.2019 ve 11.03.2019 tarihleri arasında toplam 240 anket dağıtılmış olup toplanan anketlerden 213 tanesinin geçerli olduğu, bunlardan uygun biçimde tamamlanmadığı için de 27 tanesinin geçersiz olduğu görülmüş olup değerlendirilmeye tabi tutulmamıştır.

Öğrencilerin motivasyon düzeylerini ölçmek amacıyla hazırlanan anket toplam iki kısımdan meydana gelmektedir. Birinci kısımda katılımcıların cinsiyeti, sınıfı, bölümü, mezun oldukları lise türü, turizm fakültesini kaçınıcı yılda kazandıkları, fakülteyi tercih sıraları ve turizm fakültesini isteyerek mi seçtiklerine yönelik sorular yöneltilmiştir.

Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Motivasyon Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesi Örneği
Hüseyin KELEŞ, Ahmet BÜYÜKŞALVARCI

Anketin ikinci kısmında ise, öğrencilere motivasyon düzeylerini belirlemeye yönelik sorular yöneltilmiştir.

Motivasyon düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılan ölçek Lee, Kim, Lo (2008) tarafından geliştirilmiş ve Yayla ve Sevin (2015) tarafından turizm öğrencilerine uygulandığı tespit edilmiştir. Ölçekte bulunan ifadeler 5'li Likert ölçeği kriterlerine göre dağıtılmış 21 sorudan meydana gelmektedir.

Araştırmada kullanılan Likert ölçeği için kişilerin verilen önermelerle ilgili görüşlerini, en olumludan en olumsuzaya kadar dizilen seçeneklerden belirtmeleri talep edilmiştir. Buna göre; (5) tamamen katılıyorum, (4) kısmen katılıyorum, (3) ne katılıyor ne katılmıyorum, (2) kısmen katılmıyorum, (1) tamamen katılmıyorum şeklinde bir ölçek kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 23.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin incelenmesinde frekans tablolarından faydalanılmış verilerin analiz edilmesinde ise t testi ve ANOVA testi uygulanmıştır.

Tüm bu bilgilerden hareketle araştırma hipotezleri aşağıdaki şekilde geliştirilmiş ve desteklenip desteklenmediği araştırılmıştır:

- H1. Öğrenci motivasyonu cinsiyete göre farklılık göstermektedir.
- H2. Öğrenci motivasyonu sınıfa göre farklılık göstermektedir.
- H3. Öğrenci motivasyonu bölüme göre farklılık göstermektedir.
- H4. Öğrenci motivasyonu mezun olunan liseye göre farklılık göstermektedir.
- H5. Öğrenci motivasyonu fakülteyi isteyerek seçme durumuna göre farklılık göstermektedir.

4. Bulgular

• Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı (n:213)

	Demografik Değişkenler	n	%
Cinsiyet	Erkek	110	51,6
	Kadın	103	48,4
Sınıf	Birinci sınıf	68	31,9
	İkinci sınıf	110	51,6
	Üçüncü sınıf	35	16,4
Bölüm	Turizm İşletmeciliği	19	8,9
	Turizm Rehberliği	51	23,9
	Rekreasyon Yönetimi	31	14,6
	Gastronomi ve Mutfak San.	112	52,6
Mezun Olunan Lise	Turizm Meslek Lisesi	15	7,0
	Anadolu Lisesi	126	59,2
	Normal Lise	24	11,3
	Diğer	48	22,5
Kazanma Yılı	Birinci yıl	129	60,6
	İkinci yıl	72	33,8
	Üçüncü yıl	7	3,3
	Dördüncü yıl	5	2,3
Tercih Sırası	1-6	150	70,4

*Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Motivasyon Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: Akdeniz Üniversitesi
Manavgat Turizm Fakültesi Örneği
Hüseyin KELEŞ, Ahmet BÜYÜKŞALVARCI*

	7-12	45	21,1
	13-18	10	4,7
	19-24	8	3,8
İsteyerek Seçme Durumu	Evet	172	80,8
	Hayır	41	19,2

Araştırmadan elde edilen bulgular neticesinde çalışma kapsamına alınan öğrencilerin %51,6 oranla 110 tanesinin erkek ve %48,4 oranla 103 tanesinin de kadın olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen verilere sınıf bazında bakıldığında anketi dolduranlar 68 birinci sınıf, 110 ikinci sınıf ve 35 üçüncü sınıf olmak kaydıyla toplam 213 kişi olarak kaydedilmiştir. 213 katılımcının okuduğu bölümler ele alındığında ise fakültemizin genel durumunu yansıtır bir biçimde çoğunluğun %52,6'lık bir oranla 112 kişiyle Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü öğrencileri olduğu tespit edilmiştir. Hali hazırda okulumuzun neredeyse yarısından fazlasını Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü öğrencilerinin oluşturduğuna bakılırsa bu durum oldukça manidardır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları liselere bakıldığı zaman bunlardan 15 tanesinin Turizm Meslek Lisesi kökenli oldukları, 126 tanesinin Anadolu Lisesi mezunu, 24 tanesinin Normal Lise ve geriye kalan 48 öğrencinin de diğer lise (Temel Lise ve Farklı Teknik Liseler) mezunları oldukları görülmektedir. Elde edilen bu rakamlar oldukça ilginç bir durum ortaya çıkarmıştır. Çünkü Turizm Fakültesi bünyesinde eğitim almakta olan öğrencilerin çoğunluğunun herhangi bir turizm geçmişi ve az da olsa mesleki bilgisi olmadan Turizm Fakültesine geldikleri tespit edilmiştir.

Yapılan anket neticesinde elde edilen verilere göre 129 katılımcının birinci yılında Turizm Fakültesine yerleştikleri belirlenmiştir ki bu da toplam katılımcıların % 60,6'lık bir kısmını oluşturmaktadır. İkinci yılında üniversiteye gelenlerin sayısı ise %33,8'lik oranla 72 kişi olarak, üçüncü yılında 7 ve dördüncü yılında da 5 kişi olarak kaydedilmiştir. Bu noktada öğrencilerin büyük çoğunluğunun sene kaybı yaşamadan üniversiteye yerleştikleri belirlenmiştir.

Araştırma dâhilinde ankete katılan öğrencilerin ifadeleri doğrultusunda Turizm Fakültesini tercih sıralarına ve isteyerek tercih yapma durumlarına bakılınca aralarında anlamlı bir paralellik olduğu anlaşılmaktadır. 213 katılımcıdan 150 tanesinin Turizm Fakültesini ilk altı tercihi arasına yazarak geldikleri ve yine %80'lik bir oranla 172 tanesinin de isteyerek Turizm Fakültesini tercih ettikleri belirlenmiştir. 45 katılımcının bu okulu yedinci ve on ikinci tercihleri arasında, 10 öğrencinin 13 ve 18. Tercih aralığında ve 8 öğrencinin de son sıralarda tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, 41 öğrencinin ise istemeyerek de olsa Turizm Fakültesini tercih ederek bu okula yerleştikleri görülmektedir.

• **Tablo 2. Katılımcıların Turizmi Seçme Algılarına Yönelik İfadelerine İlişkin Bulgular (n:213)**

İfadeler	İfade Ort.	S. S.
Yabancı dil öğrenmek istediğim için bu bölümü seçtim	3,23	1,36
Bu sektörde kendimi gerçekleştirmek istiyorum	4,02	1,32
Bu sektör benim yeteneklerime uygundur	3,79	1,32
Diğer sektörlerle göre turizm sektöründe yabancılarla ve farklı kültürlerle iletişim daha kolaydır	4,23	1,18

*Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Motivasyon Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: Akdeniz Üniversitesi
Manavgat Turizm Fakültesi Örneği
Hüseyin KELEŞ, Ahmet BÜYÜKŞALVARCI*

Turizm sektörünün büyüyen bir potansiyele sahip olduğunu düşünüyorum	4,04	1,24
Turizm sektöründe mezuniyet sonrası istihdam oranının yüksek olduğunu düşünüyorum	3,77	1,19
İş fırsatlarının çok çeşitli olduğunu düşünüyorum	3,77	1,25
Turizm sektörünün teoriden ziyade uygulamalı olduğu için bu bölümü tercih ettim	3,61	1,29
Hizmet sektöründe çalışmak beni mutlu ettiği için bu bölümü tercih ettim	3,07	1,27
Bu sektörde yapılan işler çekici ve eğlenceli olduğu için bu bölümü tercih ettim	3,72	1,29
Bu alanda daha fazla eğitim almak istiyorum	4,10	1,27
Turizm sektöründe maaş seviyesinin yüksek olduğunu düşünüyorum	3,55	1,23
Yurt dışı gezilerine daha kolay katılarak birçok fırsat sağlayabileceğime inanıyorum	3,83	1,30
Diğer yükseköğretim lisans programlarıyla karşılaştırıldığında, bu alandaki lisans programını bitirmek daha kolaydır	3,24	1,20
Bu alanı yakınlarımla (anne, baba, arkadaş veya öğretmen v.b) tavsiyelerini dikkate alarak seçtim	2,51	1,45
Üniversite giriş sınavı puanımı öğrendikten sonra bu bölümü tercih etmeye karar verdim	2,75	1,57
Diğer sektörlerle karşılaştırıldığında bu sektörde çalışmak daha kolaydır	2,41	1,24
Diğer sektörlerle karşılaştırıldığında bu sektörde yükselme fırsatları daha fazladır	3,32	1,14
Bu sektörde bir uzman olmak istiyorum	3,75	1,32
Bu sektöre diğerlerine göre daha fazla ilgim var	3,64	1,32
Bu alanda akademik kariyer yapmak istiyorum	3,23	1,47

Elde edilen veriler incelendiğinde, katılımcıların büyük oranda kendilerini gerçekleştirmek için turizm alanını seçtikleri görülmektedir. Ayrıca, katılımcılar bu sektörde diğer sektörlerle kıyasla yabancı kültürlerle daha fazla iletişime geçebileceklerine inanmaktırlar. Yine büyük bir oranla katılımcılar turizm sektörünün büyüyen bir potansiyele sahip olduğunu ve mezuniyet sonrası da istihdam olanaklarının yüksek ve çeşitli olduğunu düşünmektedir.

Tercih sebebinin bölümünün uygulamaya açık olmasından dolayı ve yapılacak işlerin çekici ve eğlenceli olduğunu ifade eden katılımcıların oranı oldukça yüksektir. Yine yüksek oranda katılımcı maaş olanaklarının daha iyi olacağını düşündüklerinden turizm alanını seçtiklerini belirtmiştir.

Bunların yanı sıra, oldukça fazla bir kesim de yurt dışı olanaklarının ve terfi olanaklarının bu sektörde diğer sektöre göre daha avantajlı olduğunu düşünürken, yine önemli bir çoğunluk da sektörün ilgilerini çektiğini, sektörde uzman olmak istediklerini ve bu alanda akademik kariyer yapmak istediklerini belirtmiştir.

Elde edilen en yüksek oranlı veri ise katılımcıların turizm alanında daha fazla eğitim almak istemeleridir.

Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyetleri ile Turizmi Seçme Nedenleri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi (n:213)

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Srb. Der	P
Erkek	110	3,45	0,69	-1,304	210, 998	0,194
Kadın	103	3,57	0,65			

Ankete katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre turizm fakültesini seçme nedenlerinin farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla iki bağımsız t testi uygulanmış olup elde edilen sonuçlar Tablo 3'te ortaya konulmuştur. Bu sonuca göre 0,194 önem düzeyi ile H_1 hipotezi desteklenmemiştir. Bir diğer ifade ile öğrencilerin cinsiyetleri ile turizm fakültesini seçme nedenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05$).

Tablo 4. Katılımcıların Sınıfları ile Turizmi Seçme Nedenleri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi (n:213)

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Srb. Der.	P değeri
Birinci sınıf	68	3,35	0,79	8,557	2	0,000*
İkinci sınıf	110	3,68	0,56			
Üçüncü sınıf	35	3,25	0,59			

Ankete katılan öğrencilerin sınıflarına göre turizm fakültesini seçme nedenlerinin farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi uygulanmış olup ilgili sonuçları Tablo 4'de verilmiştir. Bu sonuca göre 0,000 önem düzeyi ile H_2 hipotezi desteklenmiştir. Bir diğer ifade ile öğrencilerin sınıfları ile turizm fakültesini seçme nedenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır ($p<0,05$).

Ayrıca ankete katılan öğrencilerin verdiği yanıtlar neticesinde ikinci sınıfta okuyan öğrencilerin algıları en olumlu iken (ifade ort: 3,68), üçüncü sınıfta okuyan öğrencilerin algılarının en olumsuz (ifade ort:3,25) olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların Bölümleri ile Turizmi Seçme Nedenleri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi (n:213)

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Srb. Der.	P değeri
Turizm İşletmeciliği	19	3,37	0,70	3,515	3	0,016*
Turizm Rehberliği	51	3,68	0,70			
Rekreasyon Yönetimi	31	3,21	0,73			
Gastronomi ve Mutfak San.	112	3,53	0,61			

Ankete katılan öğrencilerin bölümlerine göre turizm fakültesini seçme nedenlerinin farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi uygulanmış olup elde edilen sonuçları Tablo 5’de verilmiştir. Buna göre 0,016 önem düzeyi ile H3 hipotezi desteklenmiştir. Bir diğer ifade ile öğrencilerin bölümleri ile turizm fakültesini seçme nedenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır ($p < 0,05$).

Ayrıca ankete katılan öğrencilerin verdiği yanıtlar neticesinde Turizm Rehberliği (ifade ort:3,68) ve Gastronomi Mutfak Sanatlarında (ifade ort:3,53) okuyan öğrencilerin algıları en olumlu iken, Rekreasyon Yönetimi bölümünde okuyan öğrencilerin algılarının en olumsuz (ifade ort:3,21) olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Mezun Olunan Lise ile Turizmi Seçme Nedenleri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi (n:213)

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Srb. Der.	P değeri
Turizm Meslek Lisesi	15	3,31	0,64	1,533	3	0,207
Anadolu Lisesi	126	3,51	0,64			
Normal Lise	24	3,73	0,60			
Diğer	48	3,43	0,76			

Ankete katılan öğrencilerin mezun oldukları liselere göre turizm fakültesini seçme nedenlerinin farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi uygulanmış ve sonuçları Tablo 6’da verilmiştir. Bu sonuca göre 0,207 önem düzeyi ile H4 hipotezi desteklenmemiştir. Bir diğer ifade ile öğrencilerin mezun oldukları liseleri ile turizm fakültesini seçme nedenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktur ($p > 0,05$).

Tablo 7. Katılımcıların Bölümü İsteyerek Seçme Durumları ile Turizmi Seçme Nedenleri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi (n:213)

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Srb. Der	P
Evet	172	3,58	0,64	3,363	56,172	0,001*
Hayır	41	3,17	0,71			

Ankete katılan öğrencilerin bölümlerini isteyerek seçme düzeylerine göre turizm fakültesini seçme nedenlerinin farklılık gösterip göstermediğini incelemek için iki bağımsız t testi uygulanmış ve sonuçları Tablo 7’de ortaya konulmuştur. Elde edilen bu sonuca göre 0,001 önem düzeyi ile H_5 hipotezi desteklenmiştir. Bir diğer ifade ile öğrencilerin bölümlerini isteyerek seçmeleri ile turizm fakültesini seçme nedenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır ($p < 0,05$).

Ayrıca ankete katılan öğrencilerin verdiği yanıtlar neticesinde bölümü isteyerek seçen öğrencilerin algılarının (ifade ort:3,58), bölümü isteyerek seçmeyen öğrencilerin algılarından (ifade ort:3,17) daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörün gelecek çalışanları olmaları öngörülmektedir. Sektörün temel taşlarından birisinin insan olmasından dolayı insan performansı sektörün verimliliğini etkileyen en önemli etmendir. Sektörde çalışanların performansını da onların motivasyon düzeyleri etkilemektedir. Bundan dolayıdır ki, çalışanların motivasyon düzeylerini etkileyen noktaların belirlenerek motivasyon seviyelerinin yükseltilmesi sektörün geleceği ve hizmet kalitesinin artırılması açısından çok önemlidir (Üçüncü, 2016). Turizm sektörü emek yoğun bir sektördür ve çağımızda teknoloji ne kadar gelişmiş olursa olsun insan gücü turizm gibi emek yoğun sektörler için hala önemini korumaktadır. Bu sektörde müşteri memnuniyeti her şeyden önde gelmektedir. Müşterilerin memnun olmaları alacakları hizmetin kalitesiyle doğrudan ilişkilidir. Çalışanların kaliteli hizmet ortaya koyabilmeleri de onların motivasyon düzeyleri ile doğru orantılıdır. Bu bağlamda, mesleki motivasyon denilince akla kararlı olmak, istikamete yönelik çalışmak ve yapılan çalışmaya ilişkin yaşanan duygu yoğunluğu gelmektedir (Robbins ve Judge, 2012).

Turizm Fakültelerinde eğitim görmekte olan öğrencilerin seçim nedenlerinin arkasında yatanları daha iyi anlayabilmek adına öncelikle motivasyonun temel tanımına da bakmak gereklidir. Motivasyon bir bireyin davranışlarındaki alternatiflerin seçimini etkileyen itici bir güçtür. Örneğin, eğitim hayatında başarılı olmak için daha yüksek notlar alabilmek bir öğrenci için motivasyondur. Ya da bir çalışanın hedeflerine ulaşabilmesi adına terfi etmesi motive edici bir faktördür. Motivasyon maddi olabildiği gibi; maaş artışı, ödül; başkalarının takdirini kazanmak gibi manevi de olabilir (<https://businessjargons.com/motivation.html>).

*Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Motivasyon Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: Akdeniz Üniversitesi
Manavgat Turizm Fakültesi Örneği
Hüseyin KELEŞ, Ahmet BÜYÜKŞALVARCI*

Araştırma neticesinde elde edilen bulgular bunları destekler niteliktedir. Örneğin, sektörün onlara sunduğu ekonomik, sosyal ve bireysel gelişim olanakları turizmi seçmelerindeki önemli motivasyonlardandır. Öğrenciler gelecek kariyerlerini belirlerken elbette kendi ilgi ve yeteneklerine uygun alanlar tercih etmektedirler. Ancak bunların yanı sıra da, onlara daha kaliteli ve rahat bir gelecek sunacak olan mesleklere de yönelmektedirler. Çalışmamıza katılanlara bakıldığında cinsiyet olgusunun belirleyici bir unsur olmadığını tespit etmiş bulunmaktayız. Buna paralel olarak katılımcıların mezun oldukları lise türü de onların motivasyonlarına anlamlı bir etki yapmamaktadır. Fakat burada dikkat çekici bir noktayı tekrar vurgulamakta yarar vardır. Türkiye genelindeki Turizm Fakültelerinde okuyan öğrencilerin büyük bir kısmı herhangi bir turizm eğitime sahip olmadan oralarda eğitim almaya başlamaktadır.

Katılımcıların sınıflarına, bölümlerine ve turizm fakültesini isteyerek seçme hususlarına bakıldığında, bu konularla turizmi seçmeleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Turizm sektörünün önemi ve gücü Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomiler için her geçen gün daha da artmaktadır. Bu sektörü paydaşı olan diğer sektörlerden ayıran en belirgin özelliği de, daha önce de ifade edildiği gibi sektör emek-yoğun bir yapıya sahiptir. Bundan dolayıdır ki, sektörel faaliyetlerde ve sunulan hizmetlerde kaliteyi yakalayabilmenin en etkin yolu deneyimli ve eğitilmiş insan gücüne sahip olmaktan geçmektedir. Çünkü turizm sektöründe hizmetin teknolojik araçlarla sunulması oldukça sınırlıdır. Bunun nedeni de sektör bünyesinde faaliyet gösteren işletmelerin ana fonksiyonu gelen insanları ağırlamaktır. Teknolojinin olaya dahil edilmesi ne kadar artarsa artsın yapılacak olan işin en önemli kısmı yine insanlar tarafından yapılmak zorundadır.

Bu tür bir ihtiyacın fark edildiği Türkiye’de turizm sektörüne kalifiye eleman yetiştirebilmek adına eğitim veren kurumların sayısı ve eğitim alan öğrenci sayısı her geçen gün artmaktadır. Genel olarak bir değerlendirme yapıldığında, bu durumun önemli bir gelişme ve sektör açısından olumlu yansımaları olacağı düşünülebilir. Unutulmamalıdır ki; turizm sektörü eğitilmiş insan gücüne her zaman ihtiyaç duyacaktır ve sektöre eleman yetiştiren kurumların da bu gerçeği göz önüne alarak eğitim programlarını düzenlemeleri gerekmektedir. Bu bağlamda eğitim veren kurumların ve eğilenlerin sayısı her ne kadar umut verici bir gelişme olarak ele alınabilir de asıl olması gereken eğitilen elemanların sektörün ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte olmaları gerekmekte ve sektörün de bu eğitilmiş güce uygun istihdamı sağlayabilmesi gerekmektedir. Zira genç ve dinamik beyinlerin sektör bünyesinde yer almaları sektörün geleceği açısından son derece önemlidir. Ancak her ne kadar turizm eğitimi olsa da kalifiye elemanların ciddi bir bölümü sektörde belli bir dönem çalıştıktan sonra beklentileri yeterince karşılanmadığı için turizm sektörü dışındaki sektörlerle yönelmektedir. Bu durum sektör temsilcileri ve eğitim veren kurum yöneticileri tarafından masaya yatırılmalı ve gereken önlemler ivedilikle alınmalıdır.

Bu bağlamda çok hızlı gelişme gösteren turizm sektörü dinamik bir endüstri olması sebebiyle gelişmiş, gelişmekte olan veya az gelişmiş olan ülkelerin hepsinde önemli bir kaynak olarak görülmektedir. Çünkü turizmin geliştiği bir ekonomide, bunun etkileri hem ekonomik hem de sosyal alanlarda kendini hissettirmektedir. Araştırmamız neticesinde elde edilen en dikkat çekici bulgulardan birisi de katılımcıların adeta ihtiyacı hissetmiş gibi

*Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Motivasyon Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: Akdeniz Üniversitesi
Manavgat Turizm Fakültesi Örneği
Hüseyin KELEŞ, Ahmet BÜYÜKŞALVARCI*

turizm alanında daha fazla eğitim almak istemeleridir. Böylelikle sektörde daha etkin ve verimli rollerde bulunabileceklerdir.

Turizm eğitimi alan öğrencilerin motivasyon düzeylerinin ve motivasyonlarının nelerden etkilendiğinin belirlenmesi sunulacak hizmetin kalitesi açısından oldukça öneme sahiptir. Zira, bugünün eğitim alan öğrencileri gelecekte sektörün etkin birer iş göreni konumunda olacaktır.

KAYNAKÇA

Aymankuy, Y. ve Aymankuy, Ş. (2013) ‘Turizm İşletmeciliği Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektöründeki İstihdamla İlgili Görüşleri ve Sektördeki Kariyer Beklentileri (Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği)’ Akademik Bakış Dergisi, (35), 1-21.

Çımat, A., ve Bahar, O. (2003). Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri ve Önemi Üzerine Bir Değerlendirme, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, 2.

Daşdemir, İ. (2014). Ekonomi. Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti., 208.

Ehtiyar, R. ve Üngören, E. (2008), ‘Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Umutsuzluk ve Kaygı Seviyeleri İle Eğitime Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma’ Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1(4), 159-181.

Kar, M., Zorkirişçi, E., ve Yıldırım, M. (2004). ‘Turizmin Ekonomiye Katkısı üzerine Ampirik Bir Değerlendirme’, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, 88.

Kozak Nazmi, (2012), Genel Turizm Bilgisi, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Yayınları, Eskişehir, 94

Kline, R. B. (2005). Principles and Practice of Structural Equation Modeling (2nd ed.). New York: Guilford, 366

Lee, M. J., Kim, S. S., Lo A., (2008). Perceptions of Hospitality and Tourism Students towards Study Motivations and Preferences: a Study of Hong Kong Students, Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education, 7(2), 45 – 58.

Purkıs, S. (2008). Turizmle Kalkınmada Enformel Emek Kullanımı: Marmaris Örneği. Ekonomik Yaklaşım, 103

Robbins, S.P. ve Judge, T. A. (2012). Örgütsel Davranış. (Çev: İnci Erdem). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research, Vol. 3, Issue 4 (Özel Sayı), 597-611, 2019

Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Motivasyon Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesi Örneği
Hüseyin KELEŞ, Ahmet BÜYÜKŞALVARCI

Solmaz, S.A. ve Erdoğan, Ç. (2013), ‘Turizm Eğitimi Alan Lisans ve Ön Lisans Öğrencilerinin Turizm Endüstrisine Bağlılık Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma’ 14. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı, 557-573, 14. Ulusal Turizm Kongresi Kayseri.

Şahin, H. (2006). Makro İktisat. Bursa, Ezgi Kitabevi Yayınları, 367.

Tunay, K. (2017). Makro Ekonomi Teori Ve Politika. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık TİC. LTD. ŞTİ., 44.

UNWTO. Tourism Highlights 2017 Edition (Madrid, 2017)

Üçüncü, K., (2016), İş Tatmini ve Motivasyon, Trabzon, 2016, 3.

Ülgen, G. (2010). İktisat Bilime Giriş. İstanbul, Der Yayınları, 258

Ünlüönen, K. ve Boylu, Y. (2005), Türkiye’de Yüksek Öğretim Düzeyinde Turizm Eğitimindeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi [elektronik versiyon]. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 3(12), 11-32.

Yanardağ, M. Ö., ve Avcı, M. (2012). Turizm Sektöründe İstihdam Sorunları: Marmaris, Fethiye, Bodrum İlçeleri Üzerine Ampirik Bir İnceleme. Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi, 40.

Yayla, Özgür ve Sevin H. Dilek. Tourism Students’ Motivation Level in Turkey,

International Journal of Business and Social Research, Volume 05, Issue 01, 2015

Yıldız, Z. (2011). Turizmin Sektörünün Gelişimi Ve İstihdam Üzerindeki Etkisi. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 69.

World Travel and Tourism Council, Travel & Tourism Economic Impact, 2018

World Tourism Organization and United Nations (2014), International Recommendations for Tourism Statistics 2008 –Compilation Guide, Chapter 7, UNWTO, Madrid, UN, New York.

WTTC. Travel and Tourism, Economic Impact 2017. World (London, 2017). (World Tourism Organization, 2010:14)

İnternet Kaynakları

Erişim Tarihi: 12.03.2019 <https://businessjargons.com/motivation.html>

Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research, Vol. 3, Issue 4 (Özel Sayı), 597-611, 2019

*Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Motivasyon Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: Akdeniz Üniversitesi
Manavgat Turizm Fakültesi Örneği
Hüseyin KELEŞ, Ahmet BÜYÜKŞALVARCI*

Erişim Tarihi: 12.03.2019

<http://www.ekonomiraporu.com/turizm-sektoru-istihdam-oranlari-2018.html>

Erişim Tarihi: 12.03.2019

www.gazetevatan.com/turizmde-istihdam-1-milyonu-asti-1185325-ekonomi/

Erişim Tarihi: 12.03.2019 www.kultur.gov.tr

Erişim Tarihi: 12.03.2019

www.osym.gov.tr, YKS Değerlendirme Raporu, Ağustos, 2018

www.osym.gov.tr Erişim Tarihi: 12.03.2019

Erişim Tarihi: 12.03.2019

<http://www.e-unwto.org>, Measuring Employment in the Tourism Industries

Erişim Tarihi: 12.03.2019 <https://www.turizm gazetesi.com/news.aspx?id=80062>